

Uimhir Lárionaid

71

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2013–2014

Eolaíocht Teastas Dúbailte: Bitheolaíocht

Aonad B1

Ardsraith

[GSD12]

DÉ CÉADAOIN 13 SAMHAIN 2013, IARNÓIN

AM

1 uair an chloig.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **seacht** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

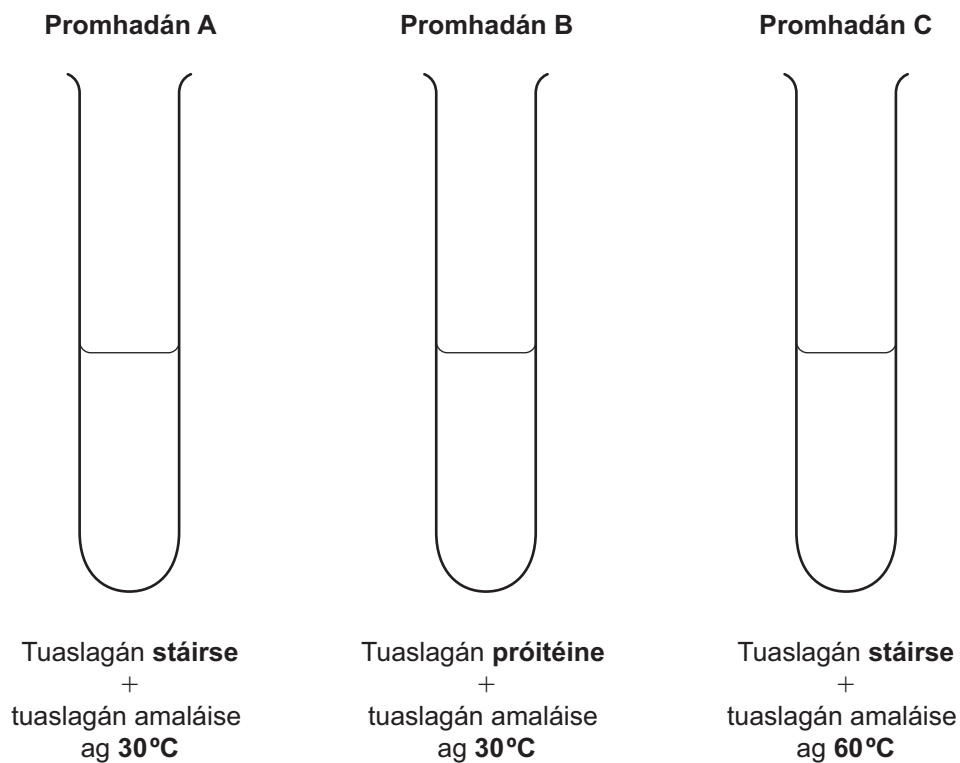
Is é 70 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **3** agus **6(c)**.

Don Scrúdaitheoir amháin

Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Marc
Iomlán

1 Sa léaráid thíos taispeántar imscrúdú ar ghníomhú na heinsíme amaláis.

Tógadh samplaí ó na promhadáin ag tús an turgnaimh agus arís eile i ndiaidh 60 nóiméad. Tástáladh na samplaí le tuaslagán iaidín.

Tá dath buídhonn ar an tuaslagán iaidín. Athraíonn sé go dath gormdhubh nuair a bhíonn stáirse i láthair.

- 2 (a) Taispeánann an léaráid na treoracha faoi choinne tástáil stáirse a dhéanamh ar dhuilleog.

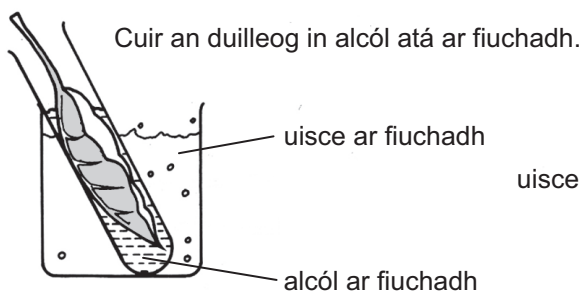

Bain duilleog de phlanda a bhí faoi sholas geal ar feadh 24 uair an chloig.

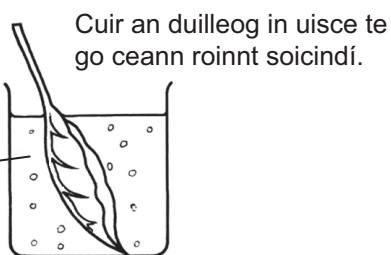
Céim 1

Céim 2

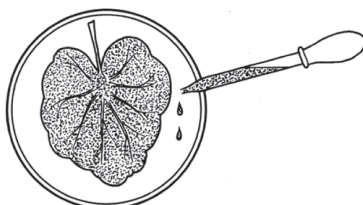

Céim 3

Céim 4

Cuir tuaslagán iaidín leis an duilleog.

Céim 5

Foinse: Príomhscrúdaitheoir

(i) Cuir síos ar, agus mínigh, cad é atá ag tarlú ag **Céim 2**.

_____ [2]

(ii) Luaigh fáth le **Céim 3**.

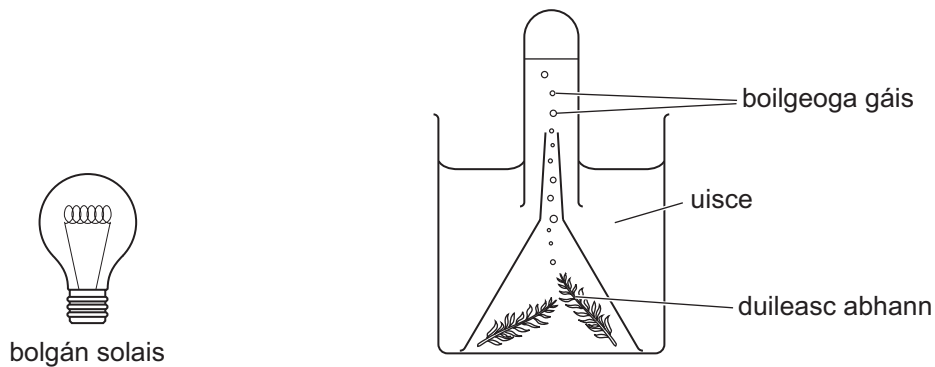
_____ [1]

(iii) Nuair a cuireadh tuaslagán iaidín léi ag **Céim 5**, tháinig dath gormdhubh ar an duilleog, a thaispeáin go raibh stáirse i láthair. An fhaisnéis sa léaráid in úsáid agat, mínigh cad chuige a raibh stáirse i láthair sa duilleog.

_____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

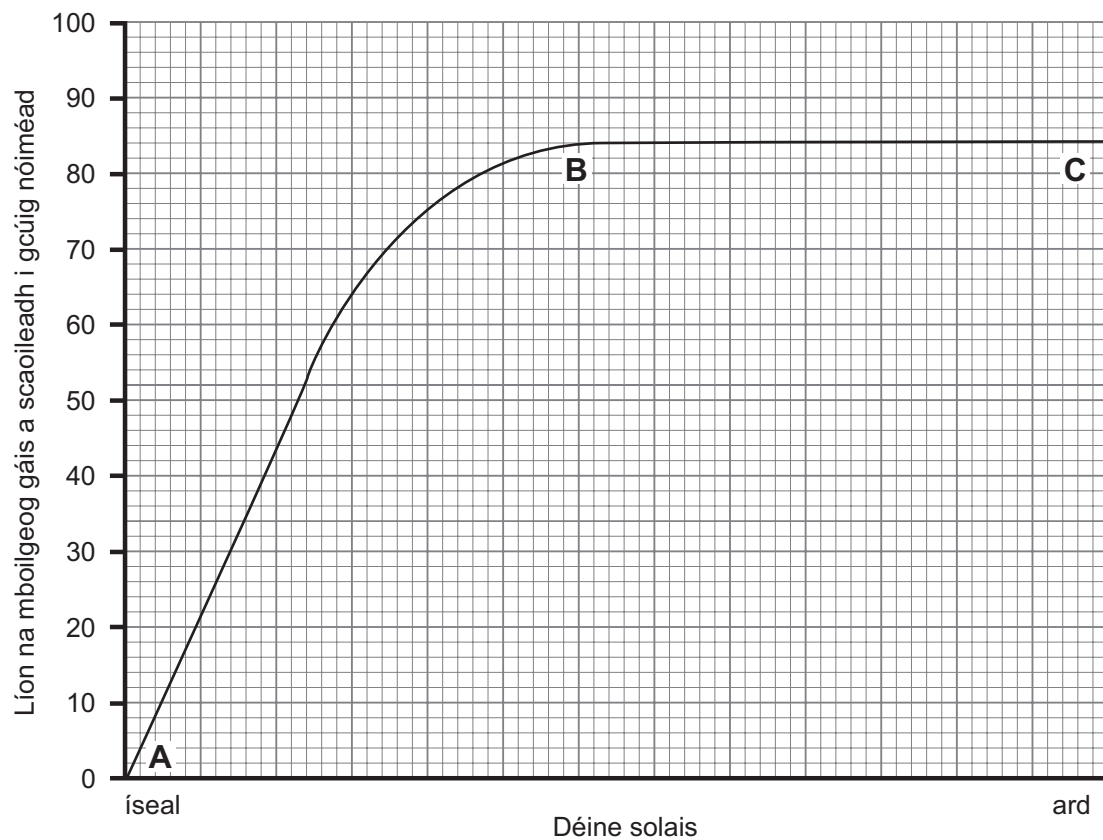
- (b) Taispeánann an léaráid thíos an dóigh ar chuir dalta turgnamh i dtreoir le himscrúdú a dhéanamh ar an éifeacht a bhíonn ag déine solais ar an ráta fótaisintéise i nduilleasc abhann.

Bogadh an bolgán solais níos giorra don duileasc abhann nó níos faide ar shiúl ón duileasc abhann le déine solais a athrú.

Rinneadh líon na mboilgeog gáis a scaoil an duileasc abhann i dtréimhse cúig nóiméad a chuntas le ráta na fótaisintéise a thomhas.

Taispeántar torthaí an turgnaimh sa ghraf thíos.

Cuir síos ar an dóigh a ndéanfa an talamh féaraigh seo a shampláil le **meánlíon** na speiceas plandaí sa mhéadar chearnach a aimsiú.

Sa cheist seo measúnófar thú ar scileanna na cumarsáide scríofa agat, ar a n-áirítear úsáid saintearmaí eolaíochta.

[6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

LEATHANACH BÁN

(Leanann ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

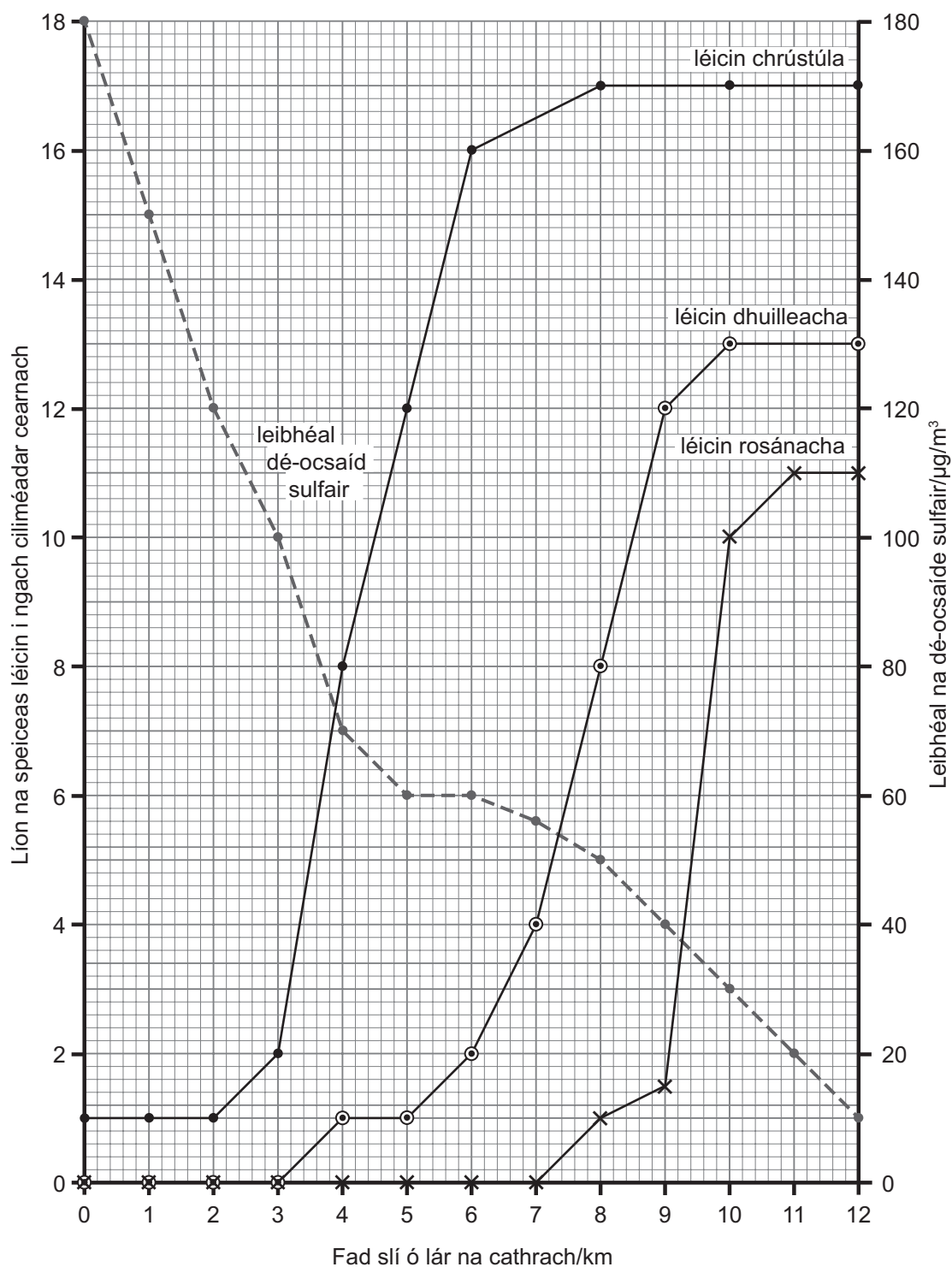
4 Is orgánaigh iad léicin atá íogair i leith mhéid na dé-ocsaíde sulfair (truailliú aeir) san aer.

Baintear úsáid astu mar speicis tháscacha do thruailliú aeir.

Is airde an truailliú aeir de ghnáth i lár na gcathracha ná amuigh faoin tuath.

Is féidir speicis léicin a rangú ina dtrí chineál, **crústúil**, **duilleach** nó **rosánach**.

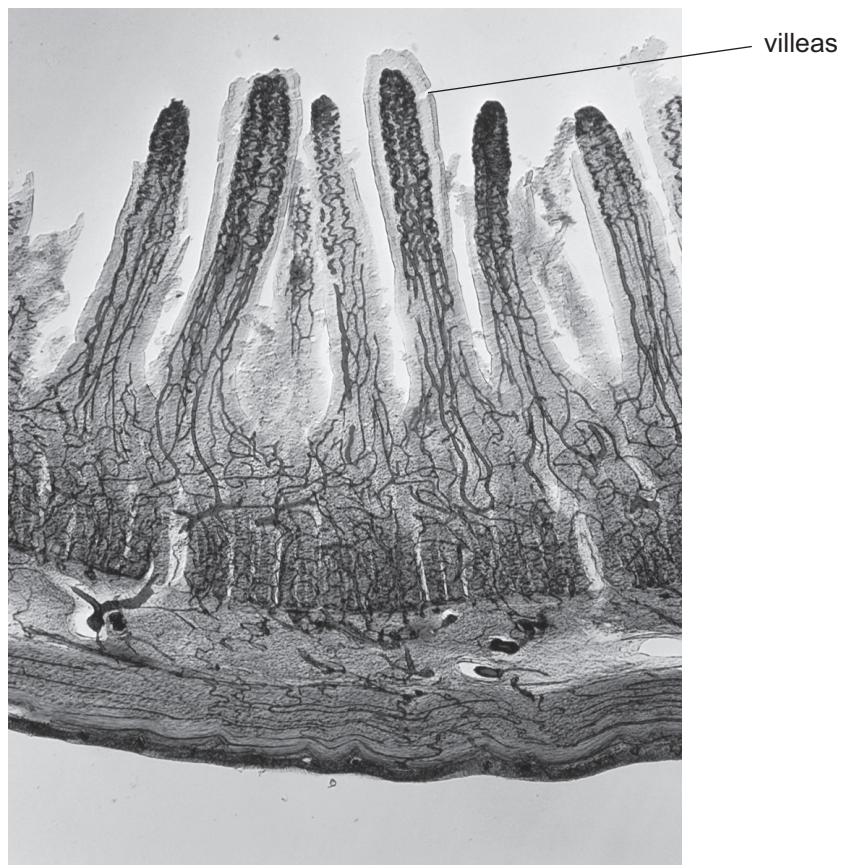
Taispeánann an graf líon na speiceas crústúil, duilleach agus rosánach léicin ag faid slí éagsúla ó lár na cathrach.

LEATHANACH BÁN

(Leanann ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

5 Taispeánann an grianghraf roinnt villeas atá le fáil sa chóras díleáite.

© Biophoto Associates / Science Photo Library

(a) Ainmnigh réigiún an chórais dhíleáite a bhfaightear villis ann.

 [1]

(b) An grianghraf agus do chuid eolais féin in úsáid agat, luaigh trí dhóigh a bhfuil villis oiriúnaithe faoi choinne móilíní díleáite bia a ionsú.

2. _____

3. _____ [3]

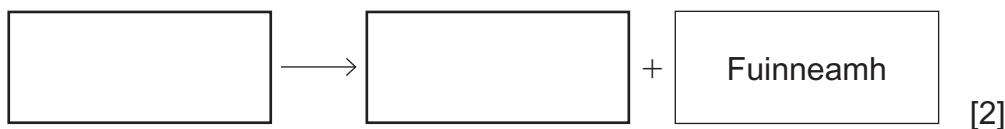
(c) Ardaíonn leibhéal glúcóis na fola i ndiaidh béile a ithe.

Cuir síos ar an dóigh a dtugann inslin leibhéal an ghlúcóis fola ar ais chuig an ghnáthleibhéal.

 [2]

(d) Déanann na matáin riospráid anaeróbach nuair nach mbíonn mórán ocsaigine i láthair.

Comhlánaigh an chothromóid focal thíos faoi choinne riospráid **anaeróbach** i matán.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

- (ii) Seachas torthúlacht agus struchtúr ithreach a fheabhsú, luaigh dhá bhuntáiste ag feirmeoir as aoileach a úsáid in áit leasacháin shaorga.

1. _____

2. _____

[2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

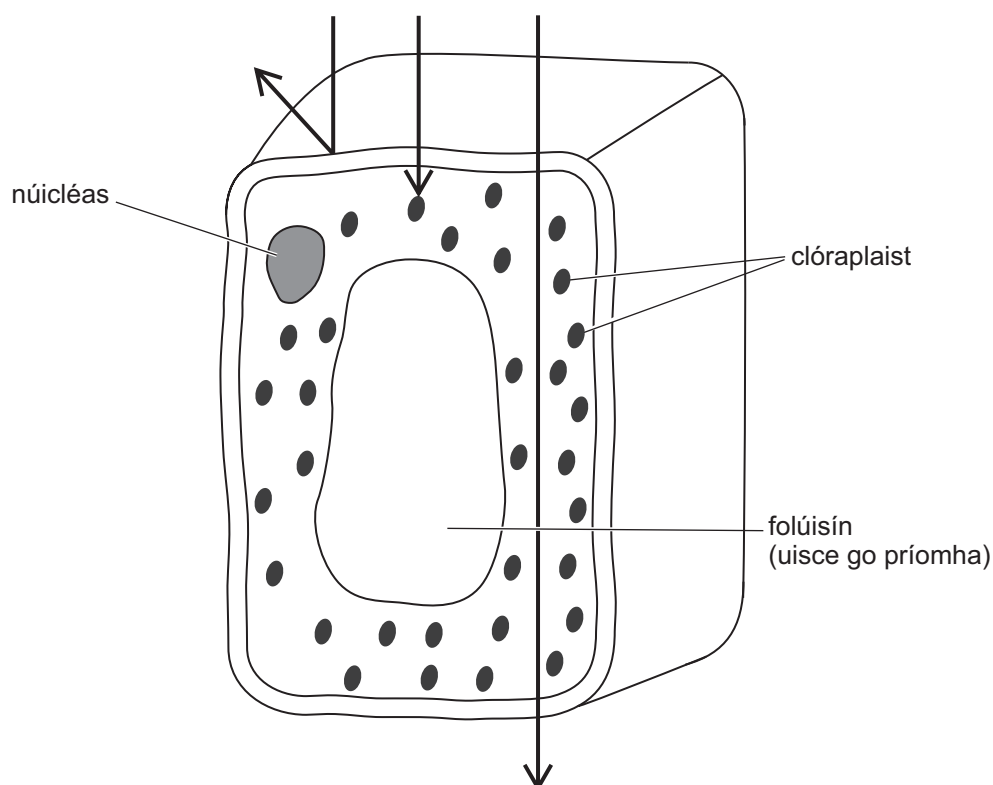
[Tiontaigh an leathanach

7 (a) Cad é a chiallaíonn an téarma éiceachóras?

[2]

(b) Ní athraíonn plandaí in éiceachóras ach céatadán beag de sholas na gréine ina fhuinneamh ceimiceach.

Taispeánann an léaráid cill as duilleog. Taispeánann na saigheada gathanna solais ón Ghrian.

An fhaisnéis sa léaráid in úsáid agat, luaigh dhá fháth a mbíonn céatadán chomh beag seo de sholas na gréine á ghabháil ag cealla duilleoige.

1. _____
2. _____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.